

Vätternrundan

- kansanjuhla pyörien päällä

Matkakertomus HePon reissusta

Tero Peltomaalla on takana noin 180 kilometriä, kun tie vie Vätternin länsirantaa kohti pohjoista.

**Teksti ja kuvat
Esko Lius 2008**

Helsingin Polkupyöräilijät järjesti ryhmämatkan Vätternrundan-pyöräilyyn Ruotsiin kesäkuussa. Vätternin kierto oli suorastaan elämys, ja hauskaakin oli yhdessä. Tunnelma kiteytyikin paluumatkalla lentävään lauseeseen ”tärkeintä ei ole voitto, vaan pitkät pelimatkat.”

Vätternrundan on yksi maailman suurimmista ja arvostetuimmista kuntopyöräilytapahtumista. Sen reitti lähtee Motalasta ja kiertää maanteitä pitkin Vättern-järven. Matkaa tästä kertyy 300 kilometriä. Vätternrundanilla on pitkät perinteet, ja nyt ajettiin jo 42. kerran. Osanottajia oli huikeat 15900.

Tällaista joukkoa ei voida lähettää matkaan yhteislähtönä, vaan osanottajat jaettiin 60–70 hengen suuruisiin kahden minuutin välein lähteviin ryhmiin. Näitä lähtöjä riitti tasaisina sykäyksinä iltakahdeksasta aamuneljään. Kun pyöräilijät ajavat eri tahtia, ensimmäiset ovat maalissa jo varhain aamulla, kun viimeisillä menee iltaan saakka.

Motala on viihtyisä pikkukaupunki eteläisessä Ruotsissa. Sen väkimäärä kaksinkertaistuu Vätternrundan-pyöräilyn aikana, joten pyöräily näkyy vahvasti sekä katukuvassa että tunnelmassa. Ihmiset kerääntyivät kannustamaan paitsi lähtö- ja maalialueelle, myös katujen varsille. Pikkukaupungeissa monet olivat jääneet viettämään yötä puutarhaansa ja jaksoivat kannustaa ajajia pitkin yötä.

Näyttää siltä, että Tuomaksen pää on juuttunut oven väliin.

Kansanjuhlan tunnelma syntyy myös siitä, ettei mukana ole pelkästään vauhdikkaita kilometrinneilijöitä. Yhtä lailla järven kiertää retkeilijöitä hybrideillään ja hassuttelijoita erikoisissa asuissaan ja jopa puukengissä.

Timanttinen tusina

HePon porukka tiivistyi erinäisten peruutusten jälkeen kahteentoista lähtijään. Muutamat olivat ajaneet yhden Vätternrundanin jo aiemmin, mutta suurimmalle osalle reissu oli ensimmäinen.

Seitsemän osallistujaa oli Helsingistä, neljä Lahden seudulta ja kaksi Turun tienoolta. Jokseenkin kaikki lukeutuivat luokkaan liikunnan harrastajat. Poikkeuksena tästä on mainittava HePon jäsen Merja Hanski. Hän on olympiatason urheilija, joka voitti pronssia hiihdossa Salt Laken paralympialaisissa vuonna 2002. Hän myös sijoittui kuudenneksi Ateenan kisoissa tandempyöräilyssä vuonna 2004. Vätternrundanissa näkövammaisen Merjan parina polki HePo-aktiivi Ismo Pykäläinen.

Ismo vastasi paitsi tandem ohjaamisesta, myös koko porukan matkajärjestelyistä. Apuna Ismolle toimivat Esko Lius sekä Tuomas Stark. Tuomas kuljetti bussiamme, johon pakkasimme pyörät Helsingissä. Menimme laivalla Tukholmaan, josta ajoimme Motalaan. Viking Linelta saimme sekä ryhmälennusta että jonkin erityisalennuksen pyöräilyn ansiosta.

Motalassa kannattaa varata reilusti aikaa ilmoittautumiseen ja messuhälinän ihmettelyyn. Siellä on esimerkiksi valtava myyntitelta, jossa on sekä tarjouksia että mahdollisuus täydentää

Lähtövalmis ryhmä Helsingin satamassa: Tarja, Mika, Raili, Raija, Jukka, Kaija, Jussi, Merja, Ismo, Tero ja Tuomas.

Ismo huoltaa tandemia ennen lähtöä.

Tyyli on vapaa mutta pakollinen.

Kansanjuhliaan kuuluu, että istahdetaan piknikille pyöräilijöitä katselemaan ja kannustamaan.

Reitin toinen tauko-
paikka Grännassa
80 kilometrin kohdalla
aamulla neljän aikaan.

varustusta. Itse ostin sateen varalta kevyet rainlegsit eli vyön kaltaisesti puettavat housut, jotka tarpeen tullen rullataan auki suojaamaan reisien ja polvien etupuolta.

Majoituimme perjantain ja lauantain väliseksi yöksi koulun jumppasaliin. Osalla meistä oli lähtö jo puolen yhdentoista maissa, mutta toisilla vasta puolen yön jälkeen. Siinä jäi ilmoittautumisten ja muiden valmistelujen jälkeen aikaa lepäillä muutama tunti. Jotkut onnistuivat nukkumaan levottomassa salissa, toisilla uni vaihtui lepäilyksi silmät kiinni.

Erityisiä aikatavoitteita oli vain muutamalla pyöräilijällä. Tärkeintä oli päästä maaliin ja nähdä mihin omat kyvyt riittävät. Pitkäkestoinen pyöräily kuntotapahtumassa ei vaadi erityistä urheilijan fysiikkaa, vaan omaan kuntotasoon sopivan vauhdin ja järkevän tankkauksen matkan aikana.

Selkeä reitti ja hyvät taukopaikat

Sää Motalassa oli kesäinen: enimmäkseen aurinkoa, mutta väliin mahtui sadekuurojakin. Vätternrundan starttasi iltakahdeksalta aurinkoisessa kelissä. Yhdeksän jälkeen alkoi kuitenkin sataa kaatamalla. Vedentulo jatkui vielä silloinkin, kun oli ensimmäisten hepolaisten lähtövuoro. He kastuivatkin heti alkumatkasta, mutta eivät antaneet sen häiritä ajoaan. Allekirjoittanut ja muutkin myöhemmin lähteneet sen sijaan saivat polkea sateettomassa kelissä koko reitin.

Vätternin alueella oli tuullut navakasti yhtenäen jo muutaman viikon ajan ennen pyöräilypäivää. Nyt sää oli kuitenkin tyyni, eikä vastatuuli siis päässyt verottamaan voimia tai vauhtia.

Kun matkassa on kuusitoista tuhatta pyöräilijää, muotoutuu tien varrelle yhtenäinen pyöräilijöiden vuo. Yöllä saattoikin nähdä edessään takavalojen rubiininauhan, joka ulottui peltojen keskellä kiemurtelevaa tietä silmäkantamattomiin.

Tie kulki paikka paikoin aivan Vättern-järven rantaa pitkin.

Kolmesataa kilometriä on takana. Nyt pääsevät väsymyksen ja onnen tunteet myllertämään.

Osalla fillarit oli pakattuna laukkuihin, osalla kokonaisina bussin rahtitilassa. Mika toteaa retkeilymajamme pihassa, että Teron reissu alkaa olla kannen sulkemista vaille valmis.

Reitti kulki kauniiden itägootanmaan kylien halki ja pitkin Vätternin rantoja. Missään vaiheessa ei ollut täysin pimeää, joten ympäristö piirtyi hyvin mieleen. Neljän-viiden aikoihin saatoimme ihailta itärannalta miten aurinko valaisi Vätternin eteläkärjessä sijaitsevan Jönköpingin kaupungin ja sitä ympäröivät mäet.

Tiet olivat varsin helppoja poljettavia, eikä erityisen pahoja mäkiosuuksia ollut. Päälysteen kunto oli hyvä, vaikkakin muutammat mukulakiviosuudet täristivät aika tavalla. Reitti ja taukopaikat oli merkitty selvästi.

Taukopaikkoja oli reitillä noin neljäkymmenen kilometrin välein ja ne olivat monipuolisesti varustettuja. Tarjolla oli paitsi banaania, suolakurkkua ja pullaa sekä vettä, urheilujuomaa ja mustikkasoppaa, myös pyöränkorjausta ja hierontaa. Lisäksi kuntoilija saattoi jättää turhiksi käyneet varusteet kuten vaikkapa sadetakin toimitettavaksi autokyydillä Motalaan.

Kahdensadan kilometrin jälkeen alkoivat matkan rasitukset tuntua. Tässä vaiheessa korostui onnistuneen tankkauksen merkitys. Toistakymmentä tuntia kestävä suoritus kun vaatii jatkuvan energiansaannin.

Maaliintulo Motalassa sijaitsi kauniilla rantakadulla. Ihmisjoukko reunusti loppusuoraa ja kannusti iloisesti. Muistoksi suorituksesta saimme mitalit ja kunniakirjat.

Ajojen jälkeen lähdimme lauantai-iltana bussilla Linköpingiin, jossa yöpyisimme retkeilymajassa. Vätternrundanilta ehtii nimittäin saman päivän Helsingin-lauttaan vain, jos järjesteele pyöräilyn lähtöajan alkuillaksi tai jos kiertää reitin erityisen reippaasti. Maaliintulon jälkeen täytyy varata muutama tunti lepo- ym. järjestelyvaraa, ja lisäksi järjestäjien säännöissä kielletään autolla ajo ennen kuin kuusi tuntia maaliintulosta on kulunut.

Retkeilymajamme oli kaunis 1700-luvun kartano Idingstad Säteri. Leidit majoittuivat päärakennuksessa ja herrat kartanon majoitustiloiksi muutetussa historiallisessa meijerissä. Majoitustietoja löytyy mm. Ruotsin retkeilymajayhdistyksen sivuilta www.svif.se.

Linköpingistä lähdimme sunnuntai-iltana kohti Tukholmaa. Siellä kävimme katsomassa olisiko hyvin varusteltu, Vikingin terminaalin lähellä sijaitseva pyöräilyliike Cykelcity auki sunnuntaisin. Eipä ollut, joten aikaa jäi valinnan mukaan shoppailuun ja lounastamiseen. Laivalla vietimme sitten erityisen mukavan illan, kun meitä yhdisti yhteinen ponnistus ja kokemukset joissa riitti vertailtavaa.

Ensi vuoden reissu päätettävä syksyllä

HePo saattaa järjestää vastaavan reissun myös ensi vuonna. Seuraa tiedotusta sekä HePon nettisivuilla, sähköpostilistoilla että pyöräilyaiheisella keskustelupalstalla fillarifoorumi.fi. Matkan järjestämisestä päätetään lokakuun tienoilla.

Jos haluat mukaan, ota huomioon, että Vätternrundan-pyöräilyyn otetaan vain seitsemäntoista tuhatta lähtövarausta. Tänä vuonna paikat oli varattu tammikuussa, ja joskus ovat järjestäjät myyneet ei-oota jo joulukuussa. Kannattaa siis toimia hyvissä ajoin.